

DOEPAK



DuPAK DoePAK POPPENSPE(ELMUSEUMKRUIJELKRANTKRABEL) DoePAK DuPAK
Nr. 217



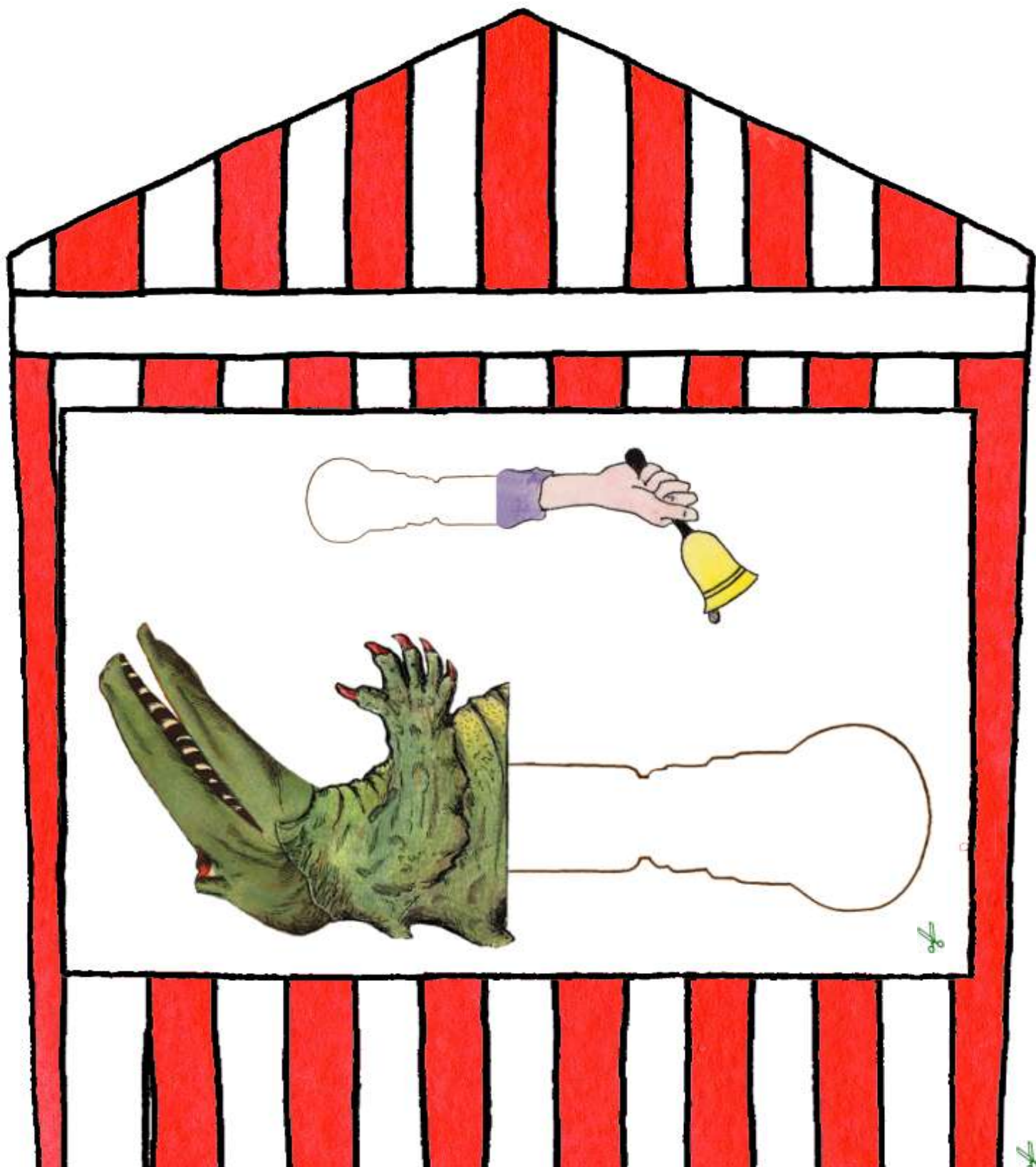
Kasperl, Semar en de krokodil: figuurtjes van papier

Semar is een Javaanse wijze én geestige dienaar van goden en edelen. Hij is een van de punakawan (komische personages) uit het wayangspel. Semar lost in veel wayangverhalen (lakons) de problemen op. Hij geeft niet alleen raad, maar maakt ook grappige opmerkingen. Semar heeft een bolle buik en een flinke bips. De poppenspeler van het Indonesische wayangspel heet **dalang**. Deze zit met gekruiste benen achter (of voor) het **speelscherm** (kelir). De dalang beweegt alle figuren, spreekt hun rollen, zingt en vertelt. **Kasperl** is de komische figuur uit het Duitse **volkspoppentheater**. Hij lijkt qua uiterlijk en karakter op de oud-Hollandse **Jan Klaassen**. Hij draagt een puntmuts en is voortgekomen uit de Italiaanse **Pulcinella**, maar diens bult en dikke buik heeft hij verloren. Kasperl is de hoofdpersoon in de volkspoppenkast (met **handpoppen**). Hij houdt van eten en drinken, is vrolijk en zit vol grappen.

Wil jij ook eens een dalang (poppenspeler) zijn? Aan de slag! Plak Kasperl, de **gunungan** (pauzeteken) en Semar op een stevig stuk karton en knip ze uit. Wil je meer te weten komen over internationale (volks)poppentheaterfiguren en -technieken? Raadpleeg het **poppentheater-abc** op www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl.

Tekst/concept: **Otto van der Mieden** © (2014). Klik op de **vet gezette** woorden voor hyperlinks. Veel knutsel- en speelplezier. **Applaus!** Deze informatie op internet, zie: www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak217.pdf. Bijlagen: 'De poppenkast van Kasperl en Semar: papieren theater', 'Jan Klaassen (Kasperl) en Semar: een ontmoeting', 'Wayangtheater: een achtergronddecor' en 'Wayang kulit: dalang en gamelanorkest'.

Doepak is hét Poppenspe(e)lmuseumcadeau. Doepak is gratis voor iedereen die de vragen van een Poppenspe(e)lspuurocht goed beantwoord heeft. Verzamel alle afleveringen van de Doepakkruijelmantel en -krabbels! Een dupak (spreek uit: dgepak) is een stang- en trucpop. Het nummer met de dupak wordt in het Tsjechische en Slowaakse volkspoppentheater met marionetten en stangpoppen altijd als toegift opgevoerd. De pop maakt sprongen waarbij zijn lijf beurtelings lang en kort wordt. Het is een truc die overeenkomt met het uitrekken en weer inkrimpen van de hals van de Dood van Pierlala in de poppenkast. Pierlala is een stokpop en wordt van onderaf gemanipuleerd; de dupak wordt als stangpop van bovenaf bewogen. Terwijl het rijzen van Pierlala's hals heel langzaam en onder doode stilte geschiedt, gaat het strekken en krimpen van de dupak razendsnel en met veel tumult. Dupak betekent 'stampend'. De houten voeten zijn met lood verzwaard. Het lijf van de pop is een zak van stof. De stang waaraan de dupak hangt, gaat door het hoofd en het lijf en zit vast aan de houten heup. Het gat in het hoofd is wijder dan de dikte van de stang, waardoor de kop soepel op en neer gaat. Aan weerszijden van de kop van de dupak is een touw vastgemaakt. De touwen gaan omhoog en zijn bevestigd aan een speelhout. Door dit op en neer te bewegen, rekt en krimpt het lijf. De pop gaat als het ware door de knieën en veert weer op. Behalve springen kan de dupak ook om zijn as draaien; daarbij zwieren de armen wijd uit.



De poppenkast van Kasperl en Semar: papieren theater

Plak de **krocodil**, de **poppenkastbel** en het **theatertje** op een stuk karton en knip ze uit. Tip: plak de poppenkast op een schoenendoos. Illustraties: **Hetty Paërl** © en **Elsje Zwart** ©. Tekst/concept: **Otto van der Mieden** © (2014). Veel knutsel- en speelplezier. **Applaus!** Klik op de **vet gezette** woorden voor hyperlinks. Deze informatie op internet, zie: www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak217.pdf. Bijlage bij 'Kasperl, Semar en de krokodil: figuurtjes van papier'.

Doepak is hét Poppenspe(e)luseumcadeau. Doepak is gratis voor iedereen die de vragen van een Poppenspe(e)lspeurtocht goed beantwoord heeft. Verzamel alle afleveringen van de Doepakruimelkrant en -krabbels! Een dupák (spreek uit: dgepak) is een stang- en trupop. Het nummer met de dupák wordt in het Tsjechische en Slowaakse volkspoppentheater met marionetten en stangpoppen altijd als toefit opgevoerd. De pop maakt sprongen waarbij zijn lijf beurtelings lang en kort wordt. Het is een truc die overeenkomt met het uitrekken en weer inkrimpen van de hals van de Dood van Pierlala in de poppenkast. Pierlala is een stokpop en wordt van onderaf gemanipuleerd; de dupák wordt als stangpop van bovenaf bewogen. Terwijl het rijzen van Pierlala's hals heel langzaam en onder doode stilte geschiedt, gaat het strekken en krimpen van de dupák razendsnel en met veel tumult. Dupák betekent 'stampend'. De houten voeten zijn met lood verzwaard. Het lijf van de pop is een zak van stof. De stang waaraan de dupák hangt, gaat door het hoofd en het lijf en zit vast aan de houten heup. Het gat in het hoofd is wijder dan de dikte van de stang, waardoor de kop soepel op en neer gaat. Aan weerszijden van de kop van de dupák is een touw vastgemaakt. De touwen gaan omhoog en zijn bevestigd aan een speelhout. Door dit op en neer te bewegen, rekt en krimpt het lijf. De pop gaat als het ware door de knieën en veert weer op. Behalve springen kan de dupák ook om zijn as draaien; daarbij zwieren de armen wijd uit.



11.350 km



Jan Klaassen (Kasperl) en Semar: een ontmoeting

Wereldkaart met Nederland (Europa) en Indonesië. **Jan Klaassen** is de hoofdfiguur van het oud-Hollandse **volkspoppenspel**. Hij draagt een bont pak. Op zijn hoofd draagt hij een puntmuts. Hij is in de tweede helft van de zeventiende eeuw ontstaan. Wat uiterlijk betreft lijkt hij veel op de Duitse **Kasperl**. Hun stamvader is de Italiaanse **Pulcinella**. Deze draagt een zwart halfmasker. De Javaanse **Semar** is een wijze dwaas en goddelijke nar. Hij heeft een groot gezicht met slechts één tand in de mond. Op zijn hoofd draagt hij een zwart kapje. Semar is de dienaar en raadsman van goden en edelen. Hij geeft niet alleen wijze raad, maar strooit ook opmerkingen rond die vol humor zijn. Illustraties: **Elsje Zwart** © (dalang – poppenspeler – met Semar), **Hetty Paërl** © e.a. Concept en tekst: **Otto van der Mieden** © (2014). Dit document op internet, zie: www.poppenspeelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak217.pdf. **Applaus!** Klik op de **vet gezette** woorden voor hyperlinks. Bijlage bij 'Kasperl, Semar en de krokodil: figuurtjes van papier'.

Doepak is hét Poppense(e)museumcadeau. Doepak is gratis voor iedereen die de vragen van een Poppense(e)speurtocht goed beantwoord heeft. Verzamel alle afleveringen van de Doepakruimelkrant en -krabbels! Een dupák (spreek uit: dgepak) is een stang- en trucpop. Het nummer met de dupák wordt in het Tsjechische en Slowaakse volkspoppentheater met marionetten en stangpoppen altijd als toegift opgevoerd. De pop maakt sprongen waarbij zijn lijf beurtelings lang en kort wordt. Het is een truc die overeenkomt met het uitrekken en weer inkrimpen van de hals van de Dood van Pierlala in de poppenkast. Pierlala is een stokpop en wordt van onderaf gemanipuleerd; de dupák wordt als stangpop van bovenaf bewogen. Terwijl het rijzen van Pierlala's hals heel langzaam en onder doode stilte geschiedt, gaat het strekken en krimpen van de dupák razendsnel en met veel tumult. Dupák betekent 'stampend'. De houten voeten zijn met lood verzwaard. Het lijf van de pop is een zak van stof. De stang waaraan de dupák hangt, gaat door het hoofd en het lijf en zit vast aan de houten heup. Het gat in het hoofd is wijder dan de dikte van de stang, waardoor de kop soepel op en neer gaat. Aan weerszijden van de kop van de dupák is een touw vastgemaakt. De touwen gaan omhoog en zijn bevestigd aan een speelhout. Door dit op en neer te bewegen, rekt en krimpt het lijf. De pop gaat als het ware door de knieën en veert weer op. Behalve springen kan de dupák ook om zijn as draaien; daarbij zwieren de armen wijd uit.



Wayangtheater: een achtergronddecor

Bijlage bij 'Kasperl, Semar en de krokodil: figuurtjes van papier' en 'De poppenkast van Kasperl en Semar: papieren theater'. Afbeelding: batikstof met bloemmotieven en drie wayangfiguren. Gebruik dit **achtergronddecor** voor het papieren wayangtheater. Concept en tekst: **Otto van der Mieden** © (2014). Klik op de **vet gezette** woorden voor hyperlinks. Dit document op internet, zie: www.poppenspeelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak217.pdf. **Applaus!**

Doepak is hét Poppenspe(e)l museumcadeau. Doepak is gratis voor iedereen die de vragen van de Poppenspe(e)l speurtocht goed beantwoord heeft. Verzamel alle afleveringen van de Doepakruimelkrant en -krabbels! Een dupák (spreek uit: dgepak) is een stang- en trucpop. Het nummer met de dupák wordt in het Tsjechische en Slowaakse volkspoppentheater met marionetten en stangpoppen altijd als toegift opgevoerd. De pop maakt sprongen waarbij zijn lijf beurtelings lang en kort wordt. Het is een truc die overeenkomt met het uitrekken en weer inkrimpen van de hals van de Dood van Pierlala in de poppenkast. Pierlala is een stokpop en wordt van onderaf gemanipuleerd; de dupák wordt als stangpop van bovenaf bewogen. Terwijl het rijzen van Pierlala's hals heel langzaam en onder doode stille geschiedt, gaat het strekken en krimpen van de dupák razendsnel en met veel tumult. Dupák betekent 'stampend'. De houten voeten zijn met lood verzwaard. Het lijf van de pop is een zak van stof. De stang waaraan de dupák hangt, gaat door het hoofd en zit vast aan de houten heup. Het gat in het hoofd is wijder dan de dikte van de stang, waardoor de kop soepel op en neer gaat. Aan weerszijden van de kop van de dupák is een touw vastgemaakt. De touwen gaan omhoog en zijn bevestigd aan een speelhout. Door dit op en neer te bewegen, rekt en krimpt het lijf. De pop gaat als het ware door de knieën en veert weer op. Behalve springen kan de dupák ook om zijn as draaien; daarbij zwieren de armen wijd uit.



Wayang kulit: dalang en gamelanorkest

Illustratie: schoolplaat uit de serie 'Handleiding voor de kennis van het volksleven der bewoners van Nederlandsch Oost-Indië' door E. Nijland. Impressum: Boekhandel en drukkerij voorheen E.J. Brill/C.H.E. Breyer. Utrecht, 1897. Collectie: Tropenmuseum, Amsterdam. Bijlage bij 'Kasperl, Semar en de krokodil: figuurtjes van papier' en 'De poppenkast van Kasperl en Semar: papieren theater'. Afbeelding: **wayang-kulit-optreden** met speelscherm (kelir), poppenspeler (**dalang**), **gamelanorkest** en wayanglamp (blenchong). Gebruik dit **decor** voor het papieren wayangtheater. Klik op de **vet gezette** woorden voor hyperlinks. Dit document op internet, zie: www.poppenspeelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak217.pdf.

Concept en tekst: **Otto van der Mieden** © (2014). **Applaus!**

Doepak is hét Poppenspe(e)luseumcadeau. Doepak is gratis voor iedereen die de vragen van een Poppenspe(e)lspuurtocht goed beantwoord heeft. Verzamel alle afleveringen van de Doepakruimelkrant en -krabbels! Een dupak (spreek uit: dgepak) is een stang- en trucpop. Het nummer met de dupak wordt in het Tsjechische en Slowaakse volkspoppentheater met marionetten en stangpoppen altijd als toegift opgevoerd. De pop maakt sprongen waarbij zijn lijf beurteilungen lang en kort wordt. Het is een truc die overeenkomt met het uitrekken en weer inkrimpen van de hals van de Dood van Pierlala in de poppenkast. Pierlala is een stokpop en wordt van onderaf gemanipuleerd; de dupak wordt als stangpop van bovenaf bewogen. Terwijl het rijzen van Pierlala's hals heel langzaam en onder doode stille geschiedt, gaat het strekken en krimpen van de dupak razendsnel en met veel tumult. Dupak betekent 'stampend'. De houten voeten zijn met lood verzwaard. Het lijf van de pop is een zak van stof. De stang waaraan de dupak hangt, gaat door het hoofd en het lijf en zit vast aan de houten heup. Het gat in het hoofd is wijder dan de dikte van de stang, waardoor de kop soepel op en neer gaat. Aan weerszijden van de kop van de dupak is een touw vastgemaakt. De touwen gaan omhoog en zijn bevestigd aan een speelhout. Door dit op en neer te bewegen, rekt en krimpt het lijf. De pop gaat als het ware door de knieën en veert weer op. Behalve springen kan de dupak ook om zijn as draaien; daarbij zwieren de armen wijd uit.